

**Oponentský posudek na disertační práci
předloženou na katedře občanského práva Právnické fakultě Univerzity Karlovy**

Autor disertační práce: **Mgr. Eva Kůsová**
Název disertační práce: **Zajišťovací řízení v českém civilním procesu**
Vedoucí disertační práce: **doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.**

Autor posudku: **JUDr. PhDr. Jan Petrov, Ph.D., LL. M.**

- 1. Výběr tématu.** Autorka si zvolila téma zajišťovacích institutů a v jejich rámci instituty předběžných opatření (včetně těch upravených v ZŘS), praetorského smíru, zajištění důkazního prostředku, soudcovského a exekutorského práva a žaloby z rušené držby.¹ Tato volba nepřináší významnější synergii (jednotlivé instituty se pojednávají spíše vedle sebe a nenalézají se podstatnější jednotící prvky; to však nepovažují za negativum; je otázka, zda by snaha o to nepředstavovala jen teoretické cvičení). Zvolená šíře práce však ani není ničemu na újmu. Je především záležitostí autorky a ta poctivě plní, co si vytyčila. Zejména v druhé části práce (body 5. a 6. tohoto posudku níže) pravidelně pojednává celou šíři zvolených institutů ve vztahu ke každé zásadě.
- 2. Význam tématu.** Autorka již v úvodu pravdivě upozorňuje, že téma zajišťovacích řízení (zejména předběžných opatření) je pro praxi velmi významné. Rozhodnutí soudu o ne/nařízení předběžného opatření může reálně mít stejný význam jako meritorní rozhodnutí. Stejně tak je pravdou, že téma je v české literatuře zpracováno spíše méně. Mám tedy za to, že autorka vhodně zvolila důležité téma, kde může přinést přidanou hodnotu.
- 3. Historický přesah práce.** Autorka vhodně popisuje návaznost dnešní úpravy na rakouskou úpravu z 19. století, která v Rakousku platí dodnes. Je však škoda, že autorka dnešní a tehdejší úpravu blíže neporovnává a že práce s historickými zdroji vyústila do poněkud banálního závěru: „zajišťovací řízení ... má svébytné místo v moderní úpravě civilního procesu“ a „jejich místo v civilním procesu nezpochybnitelné“ (str. 12 práce). Pro spravedlnost je ale třeba uvést, že autorčin historický přehled je čtivý a koncizní.
- 4. Zahraněční přesah práce** je přínosem. Jde sice často spíše o přehled než o uplatnění komparativní metody,² nicméně autorka přináší informace, které nejsou v českém prostředí běžně dostupné. Oceňuji, že se autorka zabývá více zeměmi (zvolila Slovensko, Francii, Anglii a Německo) a na základě jejich úprav v závěrečné části (zejm. na str. 72 až 73) formuluje rozumná doporučení pro české právo. Přitom se vhodně zaměřuje na své patrně klíčové téma (které pak rozpracovává v druhé části

¹ Autorka srozumitelně zdůvodňuje, proč mezi zajišťovací instituty řadí i žalobu z rušené držby (§ 176 an. OSŘ), třebaže jde o rozhodnutí ve věci samé (toto rozhodnutí vydané v řízení na ochranu držby práva musí ustoupit rozhodnutí na ochranu práva samého, např. ve smyslu § 1040 an. ObčZ). Poukázal bych však na: možnost porozumět žalobě z rušené držby pouze v sepětí s úpravou § 989 až 1010 ObčZ (která obsahuje hmotněprávní i procesní ustanovení) a na nepřesnost vyjádření, že se žalobou z rušené držby chrání pokojný stav. To pouze někdy (chrání se i držba, která netrvala tak dlouho, aby se tu ustálil pokojný stav) a nanejvýše zprostředkovaně (přímým předmětem ochrany je držba). Srov. mj. *Spáčil, J.* Držební (posesorní) ochrana – problémy a sporné otázky. PR, 2014, č. 9, část II. nebo *Dobrovolná, E.* Ochrana držby v občanském právu a civilním procesu. PR, 2015, č. 10, části III. 1.

² Z tohoto tvrzení však vybočují autorčiny pasáže k francouzskému právu. Je patrné, že autorčina schopnost pracovat ve francouzském právním prostředí (včetně literatury a judikatury) je vysoká.

své práce) totiž téma kontradiktornosti v řízeních o vydání předběžného opatření. Lze ovšem poznamenat, že autorka se zahraničními úpravami nezabývá do větší hloubky a setrvává spíše jen na popisu zákonné úpravy.

5. **Ústavněprávní část práce.** Druhá část práce (*Zajišťovací řízení ve světle ústavních kautel práva na spravedlivý proces* na str. 74 až 135) tvoří její nejdůležitější a podle mého názoru i nejlepší část. Autorka zde detailně, analyticky a při pečlivém zdrojování prochází snad všechny problémy, se kterými se praxe v souvislosti s předběžnými opatřeními běžně potýká. Přitom precizně pracuje s právními zdroji a je patrné, že má téma dobře zažitě z vlastní praxe.
6. Za velmi vhodné považuji členění po jednotlivých principech (zákonného soudu a soudce; veřejnosti, přímosti a ústnosti; rovnosti zbraní a kontradiktornosti; předvídatelnosti rozhodnutí; právo na přístup soudu, včetně poplatků). Přitom na tyto principy vhodně a organicky „navěsila“ některé zajímavé problémy, které jsem si dříve neuvědomoval (např. místní příslušnost ve vztahu k zásadě zákonného soudu a soudce), i problémy, které jsou často frekventované (např. jistota hrazenou navrhovatelem předběžného opatření ve vztahu k zásadě přístupu k soudu nebo rozsah odůvodnění rozhodnutí, jímž se nařizuje předběžné opatření, ve vztahu k předvídatelnosti rozhodnutí). Přitom i tyto frekventované problémy autorka pojednává s vysokou přidanou hodnotou.³
7. **Práce s judikaturou** je na vysoké úrovni. Autorka dovedně pracuje s judikaturou různých soudů (zejm. NS, ÚS, VS, Cour de Cassation, SDEU a ESLP). Pokud mohu soudit (v poměru k té části judikatury na dané téma, kterou jsem se zabýval), autorka judikaturu používá komplexně, obsáhle a nepovrchně a neopomíjí žádný z mi známých podstatných závěrů (z čehož usuzuji, že i v oblastech, které znám méně, autorka s judikaturou nakládá obdobně kvalitně). Práce zde má praktickou i akademicky relevantní přidanou hodnotu.
8. **Práce s literaturou** je spíše průměrná. Autorka cituje především standardní práce (komentáře k OSŘ, standardní učebnice používané na PF UK). Nelze však tvrdit, že by zpracování časopiseckých článků bylo komplexnější: krátký pohled do právních databází prozrazuje, že podstatných článků na dané téma bylo publikováno podstatně více než jen těch, s nimiž pracuje autorka.
9. **Rozsah práce.** Napočítal jsem 363 tis. znaků, tj. 201 normostran. Požadovaný rozsah na disertační práci je tedy splněn. Autorka přitom zvolila rozsah vhodný a standardní (a nejen jakýsi minimální), navíc práce je psána vcelku úsporným jazykem.
10. **Jazyková a stylistická úroveň.** Práce je po jazykové stránce vysoce kvalitní. Nevšiml jsem si stylistických neobratností. Naopak: práce se čte snadno a je okamžitě srozumitelná. Je patrné, že autorka text několikrát pročítala a revidovala tak, aby přinášel příjemnou čtenářskou zkušenost.
11. **Doporučení k obhajobě.** Práce podle mého názoru splňuje požadavky na ni kladené, a proto ji doporučuji ji k obhajobě.

³ Pro ilustraci bych uvedl, že jsem se v advokátní praxi detailně zabýval jedním z řady dílčích problémů pojednávaných v práci: konkrétně potřebou, aby se odvolací soud umožnil druhé straně vyjádřit v situaci, kdy má změnit zamítavé rozhodnutí soudu prvního stupně tak, že se návrhu na nařízení předběžného opatření vyhovuje ([II. ÚS 2695/17](#)). S hlubší znalostí daného subtématu mohu potvrdit, že autorka je pojednala precizně. Nepochybuji však, že autorka pojala obdobně precizně i subtémata další.

12. **Doplňující témata k obhajobě.** Navrhl bych, zda by autorka k obhajobě rozpracovala jedno větší a jedno menší téma:

- (a) [Věcný záměr civilního řádu soudního](#) obsahuje též část k zajišťovacím řízením. Autorka by mohla na podkladě svého dosavadního výzkumu uvést, v čem by nový ČŘS představoval přínos oproti nynějšímu stavu a jaká doporučení by dala autorům nového ČŘS.
- (b) Autorka se zabývá též plenárním nálezem [Pl. ÚS 16/09](#). Požádal bych, zda by se vyjádřila k tamějšímu disentu soudkyně Janů a k literatuře v něm citované. Jedná se zejména o úvahy k možnosti vydat předběžné opatření až po jednání (tam, kde není třeba moment překvapení) a k možnosti dosáhnout zrušení předběžného opatření i jinak než v odvolacím řízení. Požádal bych, zda by se autorka uvedeným zabývala jak z hlediska teoretické správnosti, tak z hlediska uplatnitelnosti v soudní praxi.

Jan Petrov
1. září 2019